

Lieta C-620/23**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums atbilstoši Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktam****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 6. oktobris

Iesniedzējtiesa:*Administrativen sad Sofia-oblast* (Sofijas apgabala Administratīvā tiesa, Bulgārija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2023. gada 21. septembris

Prasītājs:*“Nov Zhivot 1919” NCh***Atbildētājs:***Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na programata za transgranichno satrudnichestvo INTERREG-IPP Bulgaria-Serbia 2014-2020 i direktor na direktsia “Upravlenie na teritorialnoto satrudnichestvo” v Ministerstvo na regionalnoto razvitie i blagoustroystvoto***Pamatlietas priekšmets**

Lieta tiek skatīta, pamatojoties uz *Narodno chitalishte “Nov Zhivot 1919”* (Tautas kultūras nama “Jaunā dzīve 1919”) sūdzību par *Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na programata za transgranichno satrudnichestvo INTERREG-IPP Bulgaria-Serbia 2014–2020* (Bulgārijas – Serbijas pārrobežu sadarbības programmas INTERREG-IPA 2014. – 2020. gadam vadošās iestādes vadītājs) lēmumu, ar ko piemēro finanšu korekciju.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un tiesiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija, LESD 267. panta pirmās daļas b) punkts

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 447/2014 (2014. gada 2. maijs), ar ko paredz īpašos noteikumus par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 231/2014, ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA II*), piemērošanu, 40. pants pieļauj, ka, īstenojot pārrobežu sadarbību starp dalībvalsti un Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (*IPA II*) laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam atbalsta saņēmēju, finanšu korekciju nosaka ekonomikas dalībniekam, kas, iespējams, veicis prettiesisku darbību pārkāpuma veidā, bet kurš nav galvenais saņēmējs un līdz ar to nav tas, kas ir uzņēmies atbildību, lai nodrošinātu visu [projekta] darbību īstenošanu?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. un 47. pants šādos pārrobežu sadarbības gadījumos garantē galvenā saņēmēja tiesības neatkarīgi no savas atrašanās vietas attiecībās ar iestādi, kas saskaņā ar atbilstošo pārrobežu sadarbības programmu atbild par finanšu korekcijas veikšanu, piedalīties finanšu korekcijas noteikšanas procedūrā un tiesvedībā, lai apstrīdētu šo administratīvo aktu, un vai minētās tiesību normas pieļauj ierobežojumus, kādi tie paredzēti pamatlietā minētajā valsts tiesu judikatūrā, kas liedz šīs iespējas piedalīties procedūrā?

Atbilstošās Eiropas Savienības tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību harta (turpmāk tekstā – “Harta”), 41., 47. pants un 51. panta 1. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 231/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA II*)

Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 447/2014 (2014. gada 2. maijs), ar ko paredz īpašos noteikumus par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 231/2014, ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA II*), piemērošanu, 2. panta a) un h) punkts, 26., 33. un 40. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, 2. panta 10., 36. un 37. punkts

Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES)

Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012, 61. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas un judikatūra

Zakon za upravljenie na sredstvata ot Evropeyskite fondove pri spodeleno upravljenie (Likums par Eiropas fondu līdzekļu pārvaldību dalītā līdzekļu pārvaldībā) (turpmāk tekstā – “ZUSEFSU”), spēkā no 2022. gada 1. jūlija, un tā iepriekšējā redakcija ar nosaukumu “*Zakon za upravljenie na sredstvata ot Evropeyskite strukturni i investitsionni fondove*” (Likums par Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļu pārvaldību) (turpmāk tekstā – “ZUSESIF”), 70. panta 1. punkta 1. apakšpunkts un 73. panta 1. punkts

Naredba za posochvane na nerednosti, predstavlyavashhti osnovania za izvarshvane na finansovi korektsii, i protsentnīte pokazateli za opredelyane razmera na finansovite korektsii po reda na Zakona za upravljenie na sredstvata ot Evropeyskite strukturni i investitsionni fondove (Noteikumi par pārkāpumu atklāšanu, kas ir pamats finanšu korekcijas piemērošanai, kā arī par procentuālajiem rādītājiem finanšu korekcijas apmēra noteikšanai saskaņā ar Likumu par Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļu pārvaldību, turpmāk tekstā – “Noteikumi par pārkāpumu atklāšanu”), 2. pielikuma, kas attiecas uz 2. panta 3. punktu, 2. panta 3. punkta 1. apakšpunkts

Bulgārijas Republikas un Serbijas Republikas pārrobežu sadarbības programmas “*INTERREG-IPA Bulgaria – Serbia CCI 2014TC16I5CB007*” īstenošanas protokols, ratificēts ar 2017. gada 7. septembra likumu (stājies spēkā 2017. gada 19. decembrī), 3. panta 2.–6. punkts, 4., 20. un 25. pants

Varhoven administrativen sad na Republika Bulgaria (Bulgārijas Republikas Augstākā administratīvā tiesa) spriedumi administratīvajās lietās Nr. 11552/2021, Nr. 11446/2021 un Nr. 9806/2019

Īss pamatlīetas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Bulgārijas un Serbijas pārrobežu sadarbības programmu *INTERREG-IPA* (turpmāk tekstā – “programma”) ir pieņēmusi Eiropas Komisija ar Lēmumu C(2015) 5444 (2015. gada 30. jūlijs), kas grozīts ar Lēmumiem C(2016) 2853 (2016. gada 4. maijs), C(2016) 8643 (2016. gada 13. decembris), C(2017) 5681 (2017. gada 14. augusts) un C(2018) 7410 (2018. gada 7. novembris).
- 2 Starp programmas vadošo iestādi un *Opština Babušnica* (Babušnicas pašvaldība, Serbija) tika noslēgts 2020. gada 4. novembra nolīgums Nr. RD-02-29-188 par dotāciju piešķiršanu projekta “Pārrobežu kultūras tīklojums kopīgai nākotnei”

īstenošanai; šis projekts ir “darbības”, ko izraudzījusi kopīgā uzraudzības komiteja.

- 3 Saskaņā ar šo dotāciju nolīgumu Babušnica pašvaldība ir projekta galvenais partneris, kas saņem finansējumu un uzņemas atbildību par darbību īstenošanu, bet prasītājs ir vienīgi projekta partneris. Projekta galvenais partneris vadošajai iestādei atbild par visiem pārkāpumiem, arī ja tos izdara projekta partneri. Vadošajai iestādei ir pilnvaras veikt finanšu korekcijas, kad projekta galvenais partneris un/vai cits partneris nav ievērojuši attiecīgos publiskā iepirkuma noteikumus.
- 4 Šā projekta īstenošanai prasītājs 2021. gada 27. aprīlī noslēdza līgumu ar “*Tsentar za profesionalno obuchenie i orientirane*” EOOD (“Profesionālās izglītības un profesionālās orientācijas centrs”, viena dalībnieka sabiedrība ar ierobežotu atbildību) par pakalpojumu sniegšanu.
- 5 Vadošā iestāde saņēma paziņojumu, ka sakarā ar šo pakalpojumu līgumu esot aizdomas par pārkāpumu. Pēc līguma dokumentācijas pārbaudes un ņemot vērā pret to izvirzītos prasītāja iebildumus, vadošā iestāde konstatēja, ka attiecībā uz šo līgumu pastāvot interešu konflikts Regulas 2018/1046 61. panta izpratnē starp personu, kuru prasītājs ir nosaucis kā projekta koordinātoru, un ar līgumslēdzēju pusi “*Tsentar za profesionalno obuchenie i orientirane*” EOOD saistītu personu.
- 6 Tā kā konstatēto interešu konfliktu vadošā iestāde klasificēja kā pārkāpumu Regulas Nr. 1303/2013 2. panta 36. punkta izpratnē, programmas vadošās iestādes vadītājs ar 2023. gada 20. aprīļa lēmumu Nr. RD-02-14-02-489 noteica finanšu korekciju 100 % apmērā no Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļiem līguma attiecināmo izdevumu finansēšanai.
- 7 Šī lieta attiecas uz prasību, kuru prasītājs ir cēlis par šo vadošās iestādes vadītāja lēmumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 8 Prasības pieteikumā prasītājs apgalvo, ka patiesībā interešu konflikta neesot.
- 9 Tiesas palāta, kurai saskaņā ar valsts administratīvās procedūras noteikumiem pēc savas ierosmes ir jāpārbauda, vai apstrīdētais tiesību akts ir ticis izdots bez procesuālām kļūdām, tiesas sēdē lietas dalībniekiem paziņoja savu nodomu šajā sakarā Eiropas Savienības Tiesā iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas attiecas uz Savienības tiesību normām, kuras regulē vadošās iestādes pilnvaras Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta ietvaros noslēgtajos dotāciju nolīgumos minētajiem galvenajam saņēmējam un projekta partneriem piemērot finanšu korekciju.
- 10 Vadošās iestādes vadītājs uzskata, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu neesot nepieciešams, jo vadošā iestāde esot pilnvarota konstatēt pārkāpumus un tādad

saņēmējam un/vai projekta partneriem noteikt finanšu korekciju, turklāt šajā ziņā tās piekritība esot ierobežota tikai teritoriāli. Tā kā faktiski visas Pirmspievienošanās palīdzības instrumentā iesaistītās organizācijas esot saņēmējas, vadošajai iestādei esot bijušas pilnvaras piemērot finanšu korekciju tām organizācijām, kuras atrodas Bulgārijas Republikas teritorijā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 11 Iesniedzējtiesa ir konstatējusi, ka parakstītajā dotāciju nolīgumā ir noteikts, ka projekta galvenais partneris saņem nolīgumā noteikto finansējumu un atbild par darbības īstenošanu, turklāt tas pārstāv visus citus darbībā iesaistītos projekta partnerus un nodrošina, ka projekta galvenais partneris pats un tā visi projekta partneri izpilda darbības īstenošanas normatīvās prasības.
- 12 Turklāt projekta galvenais partneris atbild vadošajai iestādei par visiem pārkāpumiem, arī ja tos izdara projekta partneri.
- 13 Pārkāpuma gadījumā vadošā iestāde attiecībā pret projekta galveno partneri var izmantot visus nepieciešamos pasākumus, lai likvidētu vai mazinātu pārkāpuma radītās sekas, turklāt tika nepārprotami nolīgts, ka projekta galvenais partneris atbild par atbilstošās summas atmaksu pilnā apmērā, arī tad, ja pārkāpumu izdarījis kāds no projekta partneriem.
- 14 Saskaņā ar ZUSEFSU 70. panta 1. punkta 1. apakšpunktu finansiālais atbalsts no Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļiem, veicot finanšu korekciju, var tikt pilnībā vai daļēji anulēts, ja attiecībā uz saņēmēju pastāv interešu konflikts Regulas 2018/1046 61. panta izpratnē.
- 15 Ja ir divi vai vairāki saņēmēji un viens no tiem ir ticis iecelts par galveno saņēmēju jeb darbuzņēmēju, normatīvi nav regulēts, kuram ir jābūt lēmuma, ar ko piemēro finanšu korekciju, adresātam: galvenajam saņēmējam, kas atbild par visas darbības īstenošanu, vai tā partnerim, kas ir izdarījis pārkāpumu.
- 16 Izskatot strīdus par izdevumu likumību situācijās, kad notiek pārrobežu sadarbība starp dalībvalsti un Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta atbalsta saņēmēju, kā arī pārbaudot finanšu korekcijas likumību Regulas Nr. 1303/2013 2. panta 36. punkta izpratnē notikušu pārkāpumu dēļ, valsts tiesas lieto jēdzienus “saņēmējs” Īstenošanas regulas Nr. 447/2014 26. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē un “galvenais saņēmējs” šīs regulas 40. panta izpratnē.
- 17 No analizētās valsts tiesu judikatūras izriet, ka salīdzināmās situācijās (skat. Bulgārijas Republikas *Varhoven administrativen sad* [Augstākā administratīvā tiesa] spriedumus administratīvajās lietās Nr. 11552/2021, Nr. 11446/2021 un Nr. 9806/2019) tiesas ir nospriedušas, ka vadošās iestādes vadītājs esot pilnvarots konstatēt pārkāpumu, ko Bulgārijas Republikas teritorijā izdarījis saņēmējs, un tāpat tas esot pilnvarots piemērot finanšu korekciju, kā tas ir noticis izskatāmajā lietā. Šīs pilnvaras attiecas gan uz situācijām, kurās galvenais saņēmējs/projekta

partneris ir izdarījis pārkāpumu, gan arī uz situācijām, kurās kāds cits saņēmējs/projekta partneris ir izdarījis pārkāpumu. Vadošās iestādes kompetence korekcijas piemērošanā ir teritoriāli ierobežota – tam, kurš ir izdarījis pārkāpumu, ir jāatrodas Bulgārijas Republikas teritorijā.

- 18 Saskaņā ar valsts judikatūru, kas minēta attiecībā uz salīdzināmām situācijām, šajā lietā galvenais saņēmējs nebija piedalījies nedz administratīvajā procedūrā, nedz tiesvedībā, jo tas atrodas Serbijas Republikā.
- 19 Analizētajā Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā iesniedzējtiesa nav varējusi noskaidrot kādu Tiesas sniegtu prejudiciālu nolēmumu par jēdzienu “saņēmējs” un “galvenais saņēmējs” interpretāciju Īstenošanas regulas Nr. 447/2014 izpratnē. Tomēr iesniedzējtiesa ir konstatējusi, ka līdzīgā kontekstā *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa, Bulgārija) ir iesniegusi Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-477/23.
- 20 Tiesības uz labu pārvaldību saskaņā ar Hartas 41. pantu ir ikvienai personai piešķirtas pamattiesības. Tiesības uz labu pārvaldību ietver: 1) ikvienas personas tiesības tikt uzklautātai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt; 2) ikvienas personas tiesības piekļūt materiāliem, kas uz to attiecas; 3) pārvaldes pienākumu pamatot savus lēmumus. Saskaņā ar tās 51. pantu Hartas noteikumi attiecas uz dalībvalstīm, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus. Dotācijas tiek piešķirtas, tieši piemērojot Savienības tiesību aktus; šis apstāklis nosaka valsts iestādēm, kuru kompetencē ietilpst tiesību piemērošana, pienākumu ievērot Hartas 41. pantu.
- 21 Tā kā galvenais saņēmējs ir uzņēmis atbildību par visu darbību īstenošanu, ieskaitot atbildību par projekta partneru izdarītajiem pārkāpumiem, to tieši skar vadošās iestādes izdots tiesību akts, ar kuru tikusi piemērota finanšu korekcija. Tāpēc, lai šo lietu pareizi izspriestu, ir jānoskaidro, vai galvenajam saņēmējam esot bijis jābūt tāda vadošās iestādes tiesību akta adresātam, ar kuru ir tikusi piemērota finanšu korekcija, un vai šajā gadījumā galvenajam saņēmējam esot bijis jāpiešķir tiesības piedalīties administratīvajā procedūrā, kuras rezultātā tika izdots šis tiesību akts.